

PONEDELJEK, 18. 5. 2020

DRU	Turški vpadi
SLJ	Pridevniki – utrjevanje
ŠPO	Krpan
MAT	Pisno deljenje z večkratniki števila 10
TJA	Meseci v letu
RU	Navodila za video klic, načrt ocenjevanja

DRU: Turški vpadi

Snov o prvi domovini Slovencev ponovite s prepisom spodnjega besedila v zvezek. Ne pozabite, da smo vključeni v projekt urjenja lepega pisanja.

Zapis v zvezek: **Prvi domovini Slovencev**

18. 5. 2020

Pred približno tisočletjem in pol so se v naše kraje naselili naši predniki Slovani. Oblikovali so dve deželi, Karantanijo in Karniolo.

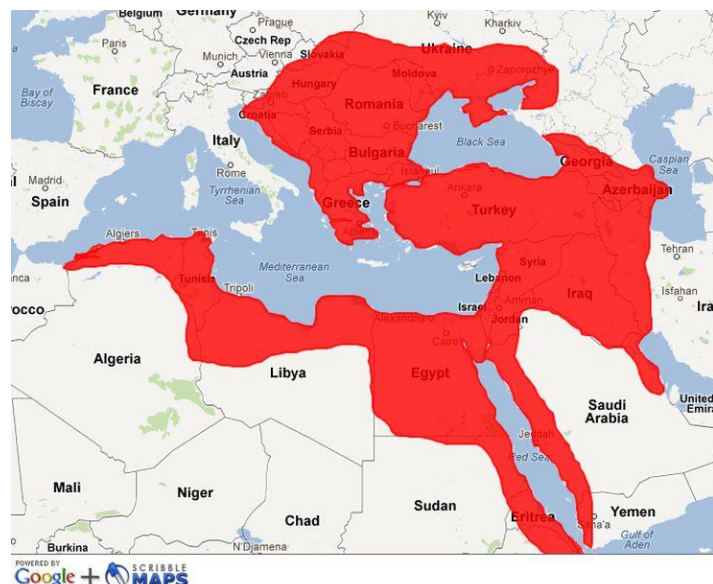
Karantanija:

- območje današnje avstrijske Koroške,
- vladal je knez (ki ga je izvolilo ljudstvo),
- vodja skupnosti vasi je bil župan,
- knez je imel konjenike (koseze),
- samostojna je bila približno 100 let,
- oblast nad njo prevzela frankovska država/nemški vpliv,
- živeli so kot pogani (verovali so v številne bogove), kasneje pa se je širila krščanska vera
- knezu so podelili oblast s posebnim obredom - ustoličevanjem na prestolu (knežjem kamnu)

Knežji kamen lahko tudi narišete.

Turški vpadi

Slovenske dežele so proti koncu srednjega veka in naslednjih 200 let ogrožali Turki. Zemljevid prikazuje, katera vse ozemlja so okupirali.

O »turški nadlogi« ste lahko prebrali v knjigi Škratovo mesto.

Prisluhnite še razlagi ene od učiteljic: <https://youtu.be/CsCWL4F7H4s>

O turških vpadih si preberite še v učbeniku, na straneh 76 in 77.

SLJ: Pridevniki - utrjevanje

Napiši, kako bi se morali glasiti njihovi odgovori.

Kaj so besede, ki si jih napisal – samostalniki ali pridevniki? Pridevniki.

Pojasni svoj odgovor. Po njih se vprašamo čigav.

Katere vrste so?

- a) Lastnostni.
- b) Svojilni.
- c) Vrstni.

Lastnostni pridevniki poimenujejo **lastnost**, tj. barvo, obliko pa tudi našo oceno oz. naše mnenje o čem.

Vrstni pridevniki poimenujejo **vrsto**, tj. od kod kaj izvira, komu ali čemu je namenjeno ipd.

Svojilni pridevniki izražajo **svojino**, tj. kdo je lastnik predmeta.

19. V povedih pobarvaj pridevnike.

Poleti obujemo **bombažne** nogavice.

Na vrvi visijo **Alenkine** nogavice.

Tomaž, zakaj si obul **prekratke** nogavice?

Sloni živijo v **hladnih** gorah in v **vročih** puščavah.

Tomažev stric ima fotografije **afriških** in **azijskih** slonov.

Kdo je pil sok iz **Andrejinega** kozarca?

Prosim, da mi prineseš **čist** kozarec.

Plastični kozarci se ne razbijejo.

VRSTE PRIDEVNIKOV		
LASTNOSTNI	VRSTNI	SVOJILNI
<i>prekratke</i>	<i>bombažne</i>	<i>Alenkine</i>
<i>hladnih</i>	<i>afriških</i>	<i>Tomažev</i>
<i>vročih</i>	<i>azijskih</i>	<i>Andrejinega</i>
<i>čist</i>	<i>plastični</i>	

Rešite nalogi 20 in 21 v DZ SLJ, stran 58.

ŠPO: **Krpan**

Pozdravljeni !

Danes (18.5.2020) je zadnji dan za opravljanje nalog »Krpan«.

Komur ni uspelo do včeraj izvesti nalog in rezultatov poslati razredničarki, lahko to storite še danes do večera. Rezultate pošljete na mail gorazd.canic@os-smihel.si, če ste uspeli izvesti vsaj dve vaji.

Kdor je naloge že opravil, pa naj za današnje razgibavanje po ogrevanju opravi:

1. - čim več sonožnih poskokov s kolebnico, maksimalno pa 50 skokov
2. – čim več odbojev žoge v zid (2 m oddaljen) z ного, maksimalno 20
3. – čim več zgornjih odbojev v zid (odbojka), maksimalno 20.

Lep pozdrav, učitelj Gorazd

MAT: **Pisno deljenje z večkratniki števila 10**

Pregled domače naloge:

$$\begin{array}{r}
 15926 : 40 = 398 \\
 \underline{- 120} \\
 392 \\
 \underline{- 360} \\
 326 \\
 \underline{- 320} \\
 6 \text{ ost.}
 \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \underline{398 \cdot 40} \\
 15920$$

$$\begin{array}{r}
 15920 \\
 + \quad 6 \\
 \hline
 15926
 \end{array}$$

$$72053 : 50 = 1441$$

$$\begin{array}{r} -50 \\ \hline 220 \\ -200 \\ \hline 205 \\ -200 \\ \hline 53 \\ -50 \\ \hline 3 \text{ ost.} \end{array}$$

$$\text{Pr.: } 1441 \cdot 50$$

$$72050$$

$$72050$$

$$+ 3$$

$$72053$$

Pregled rešitev nalog pri dopolnilnem pouku

$$72 : 3 = 24$$

$$\begin{array}{r} 72 \\ 12 \\ \hline = \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{24 \cdot 3}{72}$$

$$215 : 5 = 43$$

$$\begin{array}{r} 215 \\ 15 \\ \hline = \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{43 \cdot 5}{215}$$

$$90 : 6 = 15$$

$$\begin{array}{r} 90 \\ 30 \\ \hline = \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{15 \cdot 6}{90}$$

$$124 : 4 = 31$$

$$\begin{array}{r} 124 \\ 04 \\ \hline = \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{31 \cdot 4}{124}$$

$$13682 : 2 = 6841$$

$$\begin{array}{r} 13682 \\ 16 \\ 8 \\ 2 \\ \hline = \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6841 \cdot 2 \\ \hline 13682 \end{array}$$

$$43 : 3 = 14$$

$$\begin{array}{r} 43 \\ 13 \\ \hline 1 \text{ ost} \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{14 \cdot 3}{42}$$

$$\begin{array}{r} 42 \\ +1 \\ \hline 43 \end{array}$$

$$51 : 6 = 8$$

$$\begin{array}{r} 51 \\ -48 \\ \hline 3 \text{ ost} \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{8 \cdot 6}{48}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ +3 \\ \hline 51 \end{array}$$

$$222 : 4 = 55$$

$$\begin{array}{r} 222 \\ -20 \\ \hline 22 \\ -20 \\ \hline 2 \text{ ost} \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{55 \cdot 4}{220}$$

$$\begin{array}{r} 220 \\ + 2 \\ \hline 222 \end{array}$$

$$216 : 5 = 43$$

$$\begin{array}{r} 216 \\ 16 \\ \hline 1 \text{ ost.} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 43 \cdot 5 \\ \hline 215 \end{array}$$

$$215 + 1 = 216$$

$$41386 : 4 = 10346$$

$$\begin{array}{r} 41386 \\ 1 \\ 13 \\ 18 \\ 26 \\ \hline 2 \text{ ost.} \end{array}$$

$$\text{Pr.: } \frac{10346 \cdot 4}{41384}$$

$$41384 + 2 = 41386$$

Še nekaj primerov iz 3. naloge:

Handwritten mathematical examples showing division and multiplication with remainders:

- $36 : 10 = 3$ Pr.: $\frac{3 \cdot 10}{30}$ $30 + 6 = 36$
- $69 : 40 = 1$ Pr.: $\frac{1 \cdot 40}{40}$ $40 + 29 = 69$
- $99 : 20 = 4$ Pr.: $\frac{20 \cdot 4}{80}$ $80 + 19 = 99$
- $95 : 50 = 1$ Pr.: $\frac{50 \cdot 1}{50}$ $50 + 45 = 95$

Deljenje trimestnih števil z večkratniki števila 10:

PONOVIMO: Kadar so pri deljenjih in deliteljih enice enake 0 (nič), jih lahko prečrtamo. Seveda pa lahko računamo tudi tako, da ničle pustimo.

$$\begin{array}{l} 24\cancel{0} : 6\cancel{0} = 4 \\ 370 : 40 = 9 \\ \text{Pr.: } \frac{40 \cdot 9}{360} \\ \underline{360} \\ 10 \text{ ost.} \end{array}$$

DZ, str. 18, 19 - Rešujte naloge v delovni zvezek. Obvezno naredite preizkus na poseben list ali v zvezek za matematiko. Tako boste že sami ugotovili, če ste račune rešili pravilno.

- Kdor ima težave z deljenjem, reši pri nalogi 1 pet poljubnih računov, pri nalogi 3 pa spodnja dva.
- Kdor nima težav pri deljenju, reši naloge 1, 2, 3.
- Kdor rad deli, naj reši vse naloge na obeh straneh.

TJA: Meseci v letu

Preden se lotite današnje učne snovi, si preglejte, če ste si prejšnjo učno uro, pravilno zapisali počutja, ki ste jih spoznali v videu.

Počutja, ki ste jih morali zapisati, so: shy – sramežljiv; bored – zdolgočasen; sleepy – zaspan; thirsty – žejen; hungry – lačen; worried – zaskrbljen

Danes pa boste spoznali mesece v angleščini. Videli boste, da so si nekatere besede zelo podobne slovenskim izrazom za mesece. Upam, da si boste zaradi tega lažje zapomnili besede.

→ Odpri učbenik na strani 73 in v e-učbeniku poslušaj izštevanko pri nalogi 1. Izštevanko ponovi naglas, da ugotoviš pravilno izgovorjavo mesecev.

Slovarček:

remember = zapomniti si

then = potem

again = ponovno

→ Nato napiši naslov **Months in the year (Meseci v letu)** in si mesece napiši v zvezek.

Spodaj so napisani meseci v angleščini, v oklepaju pa imate slovenske besede. Meseci so tudi oštevilčeni po vrsti.

1.
January
(JANUAR)	2.
February
(FEBRUAR)	3.
March
(MAREC)
4.
April
(APRIL)	5.
May
(MAJ)	6.
June
(JUNIJ)
7.
July
(JULIJ)	8.
August
(AVGUST)	9.
September
(SEPTEMBER)
10.
October
(OKTOBER)	11.
November
(NOVEMBER)	12.
December
(DECEMBER)

→ **ZAPIŠI IN ZAPOMNI SI: Mesece v angleščini vedno pišemo z VELIKO ZAČETNICO!**

→ V zvezek prepisi povedi pri **2. nalogi (učbenik, str.73)**, nato pa poslušaj posnetek v e-učbeniku in obkroži ustrezen mesec v povedih, ki jih slišiš na posnetku.

→ V zvezek napiši še spodnji dve povedi:

When's your birthday? My birthday is in June.

(Kdaj je tvoj rojstni dan?) (Moj rojstni dan je junija.)

ZAPIŠI IN ZAPOMNI SI: Ko želimo povedati, da se nekaj dogaja v določenem mesecu, vedno pred mesecem uporabimo besedo IN. (Npr.: I have holidays **in** July. – Počitnice imam julija.)

→ **Sedaj pa odgovori še na spodnja tri vprašanja. V odgovoru povej, kateri mesec imate ti in tvoji starši rojstni dan.**

- When's your birthday?
- When's your mum's birthday? (Kdaj ima tvoja mama roj. dan?)
- When's your dad's birthday? (Kdaj ima tvoj oče rojstni dan?)

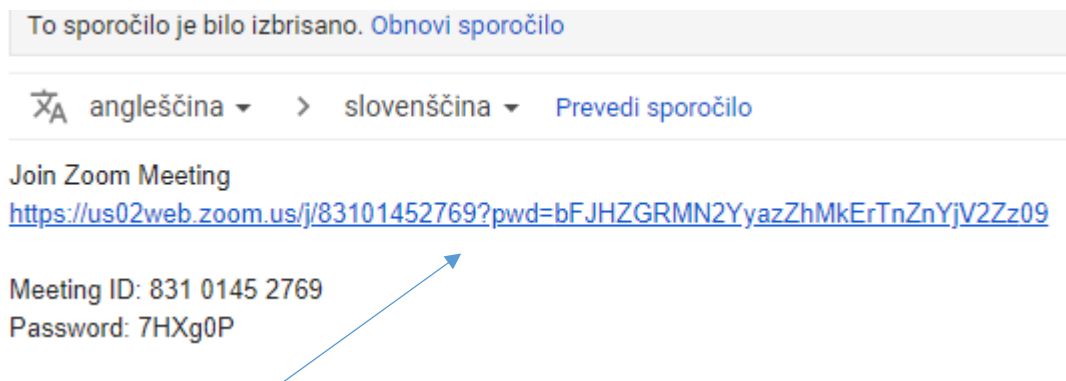
RU: Navodila za video klic, načrt ocenjevanja

V sredo bomo izvedli kulturni dan, ki bo nadomestil načrtovani kulturni dan, ko naj bi si ogledali gledališko predstavo Kosovirja na leteči žlici. Do takrat nam bo uspelo prebrati tudi knjigo Škratovo mesto. O njej se bomo pogovorili po video klicu.

Video klic bomo izvedli preko aplikacije ZOOM, v sredo ob 10.30. Trajal bo eno uro. Takrat se boste lahko tudi malo pogovorili med sabo in si izmenjali izkušnje o učenju na daljavo.

Pred klicem boste na mail ob 10.15 prejeli vabilo na srečanje. Vabilo bom poslala na mail staršev. Aplikacije ZOOM za to srečanje ni potrebno naložiti na vašo napravo. Na srečanje se prijavite vsi, ki se lahko. Če bodo starši v službi in se na srečanje ne boste mogli prijaviti, se ne sekirajte. Za vas bom srečanje organizirala ob drugi uri (ko bomo v sredo videli, koliko vas je).

Vabilo na srečanje izgleda približno tako:

Kliknete na povezavo in dovolite uporabo video kamere in zvočnikov. Morebitne težave bomo po povezavi reševali sproti, individualno.

Razpored ocenjevanja:

PREDMET	DATUM	VSEBINE
NŠP	četrtek, 21. 5.	posreduje učiteljica Bugar
DRU	torek, 26. 5.	Preteklost – učbenik str. 70-79, razlaga na mojih listih in zapiski v zvezkih
GUM	do 1. 6.	Petje, ples, ritem – podrobna navodila dobite v četrtek
MAT	sreda, 3. 6.	Deli celote, potence, pisno deljenje, obseg lika – pri vseh vsebinah temeljni cilji
N2N-2	?	posreduje učitelj Darovec

GUM: Vadite ritmično spremljavo pesmice s ploskanjem, tleskanjem in udarjanjem po nogah (bo za oceno): <https://www.youtube.com/watch?v=aXZWgOf2ISA>

Nekateri boste pri posameznih predmetih vprašani tudi, če boste med oceno. O tem boste pravočasno obveščeni.

Rotovž so zidali z vinom in ne z vodo

Še vedno sta stala na Velikem trgu, Gašper pa si ni več želel poslušati o grozних kaznovanjih v mestu. Gledati je začel naokoli v upanju, da bo opazil kaj zanimivega. Veliki trg so obkrožale hiše, ki so imela v spodnjem delu lepo oblikovane arkade. V zgornjem delu pa so bile večinoma lesene in z deskami krite. Pod arkadami so imele hiše izložbena okna, oblikovana v prodajne pulte, na katerih je bilo razstavljeno blago. Na levi strani trga je neka ženska prodajala leseno posodo in glasno vabila redke mimoidoče, naj kaj kupijo.

Drugače je bil trg skoraj prazen. Nobenega spomenika ni bilo, še vodnjaka niso imeli. Po tleh je bilo veliko luž in odpadkov, ki so kazili sicer lep trg. Z njega so peljale ozke ulice na vse strani.

Gašperju je pogled obstal na hiši, pred katero je stal steber.

“Seveda, to je mestna hiša!” je sam pri sebi veselo vzkliknil. Bila je skoraj taka kot v njegovem času, le da je bila njena streha še krita z lesenimi deskami in je imela lesen strop.

“Rotovž je ponos našega mesta”, je dejal Francelj, ko je opazil, da ga Gašper z zanimanjem opazuje.

Stegnil je roko proti stolpu in še dodal: “Tam na stolpu je latinski napis: V letu pokvarjenega vina sem zidan.”

“In kaj to pomeni?” je hotel vedeti Gašper.

“To pomeni, da so pri gradnji stavbe malto mešali z vinom in ne z vodo,” se je nasmehnil Francelj. “Iz napisa pa se da tudi razbrati, da se je to zgodilo leta 1720.”

“Pa so res zidali z vinom?” je hotel vedeti Gašper, saj je bil prepričan, da se Francelj le šali.

“Z vinom, vinom!” je ta pritrdil in nadaljeval: “Zraven tega napisa pa stoji še en v nemščini. Na njem piše, da je bilo tega leta vino tako slabo, da so ga uporabili pri zidavi namesto vode. Ali poznaš še kakšno mesto na svetu, kjer bi meščani pri gradnji mestne hiše malto mešali z vinom in ne z vodo?” se je zasmel Francelj.

“Ne, ne poznam,” mu je odgovoril Gašper. “Ali mi lahko o tem kaj več poveš?”

“Vedno smo radi tekmovali z Ljubljančani. Ko so oni leta 1718 zgradili novo, zelo lepo mestno hišo, smo jo takoj hoteli imeti tudi mi. Toda v mestni blagajni ni bilo

dovolj denarja, da bi tekmovali z Ljubljanci in naša mestna hiša je bila skromnejša od njihove. Čast mesta pa je bilo treba rešiti. Tistega leta je bilo vino zelo slabo in mestni očetje so se odločili, da v mestu zberejo vse slabo vino in ga pri gradnji mestne hiše uporabijo namesto vode. Tega si Ljubljanci niso mogli privoščiti, saj v svoji okolici niso imeli vinogradov in čast mesta je bila rešena," je Francelj smeje zaključil zgodbo o izgradnji mestne hiše.

Gašper ga je začudeno poslušal in prav smešno se mu je zdelo takšno rivalstvo med mesti.

Ponovno se je začel ozirati po Velikem trgu, prepričan, da se na njem skriva še marsikaj zanimivega.

Pogled mu je obstal na stavbi levo od mestne hiše. Nad vrati je bil napis Brodkammer. Toliko je znal nemško, da si ga je prevedel kot kruharna. Ko sta se približala stavbi, je zraven vhoda opazil še obešeno črno tablo, kjer je lahko prebral težo in ceno kruha, ki je veljala tistega dne.

"Zakaj pa imajo na tabli napisano težo in ceno kruha?" ga je zanimalo.

"Ja, peki so eni najpomembnejših obrtnikov v mestu, saj pečejo kruh za vse meščane. Ker pa se jih je prijel sloves, da včasih radi pogoljufajo, so se mestni možje odločili, da jih bodo imeli ves čas na očeh. Zato so postavili kruharno zraven mestne hiše in vsako jutro skupaj tehtajo kruh in mu določijo tudi ceno."

Komaj je Francelj to razložil, že so se sunkovito odprla vhodna vrata kruharne in na trg je skoraj priletel Rudi, ves bel po rokah.

Francelj se je začel glasno smejati: "Rudi, kaj si spet kradel pekov sladki prah?"

Takoj za Rudijem se je na vratih pojavil tudi zavaljen mestni pek, ki je od razburjenja ves rdeč v obraz žugal Rudiju, češ da ga bo že dobil v svojo pest.

Rudi pa si je le zadovoljno obliznil sladki prah z rok in se pridružil prijateljema.

Znanje so delili frančiškani

Iz ulice, ki je stala desno od magistrata, sta prihajala dva meniha. Roke sta imela sklenjene v rokavih in kapuci sta jima zakrivali obraz. Gašper ju je takoj opazil. Namenjena sta bila na magistrat. Mimoidoči so se jima spoštljivo klanjali in se križali.

“To sta frančiškana iz samostana,” je pojasnil Francelj.

“Seveda! Frančiškanski samostan stoji zadaj za Velikim trgom, ob njihovi cerkvi!” je vzkliknil Gašper. V to cerkev je zašel vsaj enkrat na leto, in sicer ob božiču, ker si je rad ogledoval jaslice, ki so jih znali frančiškani še posebej lepo narediti. “Kdaj pa so frančiškani prišli v mesto?”

“Mislim, da je bilo to v drugi polovici 15. stoletja, ko so pred Turki pribežali iz Bele krajine. V mestu so takrat dobili v oskrbo kapelo sv. Lenarta. To pa so kmalu podrli in na njenem prostoru zgradili cerkev in nato še samostan,” mu je Francelj na kratko razložil in hkrati odobravajoče kimal z glavo ter še dodal: “Mislim, da gresta meniha na razgovor k županu, da izposlujeta še kakšne ugodnosti za svojo gimnazijo.”

“Gimnazijo?” se je začudil Gašper.

“Ali ne veš, da smo leta 1746 z dovoljenjem naše presvetle cesarice Marije Terezije dobili gimnazijo, ki jo vodijo frančiškani?” se je sedaj čudil Francelj, saj je bila gimnazija velik ponos vseh meščanov in tudi njega, ki je na znanje veliko dal.

“Ja, ja, seveda ...” je malo v zadregi zamomljal Gašper, saj Franceljnu ni hotel pokazati, da ni vedel zanjo. Pogovor bi raje speljal na drugo temo.

Medtem so se približali spodnjemu delu Velikega trga. Od tam je peljala ozka ulica na Breg. Že njen začetek je oznanjal najrevnejši mestni predel. Rudi se je odločil, da ju raje počaka kar na Velikem trgu, ker je ob zadnjem obisku Brega neki gospodinji malo ponagajal in ta mu je obljubila, da mu jih ob prvi priliki pošteno naloži po zadnji plati. Danes mu do srečanja z njo ni bilo, saj je bila za njim že dogodivščina s pekom. Francelj in Gašper pa sta se napotila v ozko ulico.

Nasproti jima je prišla skupina otrok, ki je obkrožala frančiškana. Na ozki ulici se je skupina tesno stisnila ob steno, da sta lahko šla Gašper in Francelj mimo. Francelj je meniha spoštljivo pozdravil in tudi Gašper se mu je malo v zadregi klanjal.

Ko je bila skupina mimo, sta se ustavila in Francelj se je ozrl za njimi rekoč: "To je pater Franjo. Smilijo se mu otroci iz revnih družin, zato jih ob prostem času uči branja, pisanja, osnov računanja in krščanskega nauka."

Počasi sta prispela do prvih hiš. Vse so bile lesene, majhne, z majhnimi okni in tesno stisnjene druga k drugi. Naravnost iz ulice so v hiše vodila vhodna vrata, ki so bila po večini vsa odprta. Pred nekaterimi hišami so se na pragu igrali otroci, iz nekaterih se je slišal polglasni pogovor, iz drugih glasno kričanje in žvenket posode. V poletni vročini je v ulici vladal neprijeten vonj po umazaniji, živalih in njihovih iztrebkih.

"Pazi!" je naenkrat vzkliknil Gašper in hitro odskočil nazaj. Le malo je manjkalo, da ga gospodinja, ki se je tik pred tem pojavila na hišnem pragu s skledo, polno umazane vode od pomite posode, z njo ni zalila. Ženska ju je le bežno ošvrknila s pogledom in se s prazno posodo vrnila v hišo.

"Revščina, revščina!" je zamomljal Francelj.

"To je res najrevnejši predel mesta. Naslonjen je na ozko polico nad reko in stisnjen ob mestno obzidje. Ob vseh nesrečah, ki so mesto kdaj prizadele, so njegovi prebivalci najbolj trpeli. Tu ni nič zanimivega in preden naju katera od gospodinj res zalije z umazano vodo, je bolje, da se vrneva na Veliki trg."

Tudi Gašperja je minilo sprehajanje po Bregu, zato sta se raje obrnila in se, zatopljena vsak v svoje misli, počasi vračala po ozki ulici na prostorni trg, kjer se je lažje dihala.